

STOP INFLUEANSA

Suddje iežat ja lagamuččaidat
spiidneinflueanssas
– VÁLDDE BOAHKUHEAMI!

Mii lea spiidneinflueansa?

Spiidneinflueansa lea pandemalaš H1N1 2009 -virusa, spiidneinflueansavirusa, dagahan dávda. Dan dávdamearkkat leat seammalágánat go earáge influeansavirusaid dagahan dávdamearkkat. Dábálaččamussan lea fáhkkes feber (badjel 38 °C), čottabávččas, gosahat ja nuorvu. Eará vejolaš dávdamearkkat leat lađđasiid seargan, oaivesearggahat, galmmasdovdu ja váibbasvuohta. Spiidneinflueanssas sáhtta dihttot maid vuovssadeapmi ja luhčadávda. Mánáin sáhtta dihttot čovjeborahat.

Spiidneinflueansa lea eará dávda go jahkásaš áigodatinflueansa.

Manin boahkuheami gánnáha váldit?

Mánggas buhcet spiidneinflueanssa láivin, muhto oassái njoammu duođalaš dávda. Duođalaš dávda sáhtta njoammut, vaikko livččii nuorra ja dearvvašnai. Spiidneinflueansa sáhtta maid dagahit maŋŋedávddaid, main dábálaččamusat leat geahpesvuolši, geahpesbohccivuolši ja mánáin bealljevuolši.

Boahkuheapmi lea buoremus vuohki suddjet iežas spiidneinflueanssas ja

maŋŋedávddain. Go it buohccá, de it maid sáhte njoammudit dávdada eará olbmuide – buohkathan eai leat juogaman siva dihte sáhttán váldit boahkuheami.

Boahkuheapmi lea oaivvilduvvon jur spiidneinflueanssa dagahan virusa vuostá, nu ahte dan vuobmi lea buorre. Suodji šaddá sulaid guovtti vahkus. Vaikko virus iežáhuvvá, de lea árvvoštallojuvvon, ahte boahkuheapmi doaibmá dákkáražžan mángga jagi.

Jos eahpida iežas buohccán spiidneinfluensii, muhto dávda ii leat laboratorijaiskosiiguin sihkkarastujuvvon, de gánnáha váldit boahkuheami. Dat ii leat árrun.

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

Manin váldit boahkuheami, go epidemiija báris áigi lea juo meaddel?

Vaikko spiidneinflueansaepidemiija báris áigi lea juo mannan meaddel, de ieš dávda ii leat jávkan gosage. Ovddit influeansapendemiijain lea muosáhuvvon diehtu, ahte virus báhcá johtit birra ja sáhttá dagahit nuppi dávdabáru. Mađi eanebut váldet boahkuheami, dađi eanet lea jáhkehahtti ahte nubbi báru báhcá unnin dehe dat ii oba boađege.

Mii lea spiidneinflueanssa čoakkáduš?

Boahkuheapmi doallá sisttis unna spiidneinflueansavirusa garragearddi bihtážiid, maiguin boktojuvvo organismma bealuštanvuogádat vuostálastit dávdada.

Boahkuheami beaktilvuoda várás dasa lea lasihuvvon vuoibmeávnas (AS03), mii lea dutkamušain gávnna-huvvon dorvvolažžan ja beaktilin.

Fuorkunávnas lea tiomersála, mii lea eallisilbakombinašuvdna. Dát eallisilbba hápmi ii čoggo organismmii, muhto jávká jođánit. Boahkuheami eallisilbamearri lea dasa lassin nu unni, ahte eambo eallisilbba oažžu omd. guollemállásis.

Sáhttago boahkuheapmi dagahit influeanssa?

Boahkuheamis eai leat ealli virusat, nu ahte dat ii sáhte dagahit influeanssa. Spiidneinflueansa-boahkuheapmi suddje spiidneinflueansavirusa dagahan dávdadas. Áigodatinflueansa-boahkuheapmi bealistis suddje dušše áigodatinflueanssas. Goabbáge boahkuheapmi ii suddje dábálaš nuorvvus dehege nuorvofeberis.

Leago boahkuheapmi dorvvolaš?

Suomas adnojuvvon spiidneinflueansa-boahkuheapmi lea dorvvolaš. Das lea Eurohpa dálkkásvirgelágádusa vuovdinlohpi.

Boahkuheami maŋŋel boahkuhansadji sáhttá ruoksát, dehe dat sáhttá dovdot veaháš báhkasin dehe sáhttá leat bohtanan, ja giehtaruhtas sáhttá leat bávcčas. Muhtimin boahkuvvon olbmuide šaddá oaive-, deahkke- ja lađassearggahat, sii leat illáveaje, dehe sis lea feber. Dát dávdamearkkat mannet meaddel moatti beavvis, ja daid sáhttá dikšut dábálaš feber- ja searggahatdálkašiguin.

Boahkuheamis eai leat vuordimis árut, mat uhkidit heakka dehe mat leat guhkesáigásaččat.

Heivego boahkuheapmi buohkaide?

Spiidneinflueansa-boahkuheapmi heive measta buohkaide. Jos lea garra allergiija vuoncámonnái, dehe jos ovddit influeansa-boahkuheapmi dagahii allergiijareakšuvnna, de boahkuheamis gánnáha ságastallat dearvvašvuohatadikšuin dehe doaktáriin.

Febera áigge boahkuheami ii galgga váldit. Boahkuheapmái sáhttá mannat go feber lea meaddel.

Gos boahkuheami oažžu?

Dearvvašvuohtaguovddádat dieđihit boahkuhanáiggiin ja -báikkiin earret eará fierbmesiidduineaset ja aviissain. Bargit ávžžuhuvvojit jearrat iežaset bargoadiin sáhttetgo sii oažžut boahkuheami bargodearvvašvuohtafuolahusa bakte. Oassi bargoadiin ordne boahkuhemiid bargodearvvašvuohtafuolahusa olis.

Lassidieđuid boahkuhemiin oažžu dearvvašvuohtaguovddážiin.

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS